KIILI KUNSTIDE KOOLI
KLARNETI HUVIALA PÕHIÕPPE ÕPPEKAVA

ÜLDSÄTTED

- Kiili Kunstide Kooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö antud koolis.
- Õppekava koostamisel on lähtutud huvikooli seadusest, huviharidusstandardist, kooli põhimäärusest, paikkonna vajadustest, õpilaste soovidest ja kooli traditsioonidest ning võimalustest.
- Kiili Kunstide Kooli õppekava määrab kindlaks õppe-eesmärgid, õppeaja, õppeainete loendi koos ainekavadega, õppeainete valiku võimalused ja tingimused ning nõuded õppeetappide ja kooli lõpetamise kohta.
- Põhiõpe on ette nähtud õpilastele, kes soovivad ja suudavad õppida mahukama, enam harjutamist ja õppimist nõudva õppekava järgi. Õpilasele võimaldatakse soovi korral ja vastava taseme olemasolul õppeaja vältel üle minna põhiõppekavalt vabale õppekavale ja vastupidi. Sooviavalduse kinnitab või lükkab tagasi õppenõukogu.

I ÜLDOSA

1. ÕPPE- JA KASVATUSTÖÖ EESMÄRGID

1.1. Kõrge kvaliteediga muusikaalase põhihariduse andmine.
1.2. Aidata õpilastel kasvada muusikat ja kunsti mõistvateks ning hindavateks, terve ellusuhtumisega ennast ja teisi väärtustavateks inimesteks.
1.3. Kujundada õpilasi isiksusteks, kes oskavad ennast väljendada ja julgevad esineda.
1.4. Kasvatada õpilases oskust oma tegevust eesmärgistada, kavandada ning hinnata.
1.5. Õpilase kriitilise ja analüütilise mõtlemisoskuse arendamine.
1.6. Õpilase otsustusvõime ja vastutusvõime arendamine.
1.7. Õpilase töövõime, koostööoskuste ning sotsiaalsete oskuse arendamine.
1.8. Õpilase kunstitaju, loovuse ja fantaasia arendamine.
1.9. Õpilase ettevalmistamine õpinguteks oma eriala kesk- ja/või kõrgemal tasemel.
1.10. Kohaliku kultuurielu edendamine eesti kultuuritraditsioonidele toetudes.

2. ÕPPEKAVA PÕHIMÕTTED

2.1. Õppekava koosneb üldosast ja ainekavadest.
2.2. Üldosa kirjeldab õppekava eesmärgid ja õppeprotsessi käigu ning toob välja vastavasse õppekavasse kuuluva aineloendi.
2.3. Ainekavad annavad vastava aine jaoks suunad ja tasemenõuded.
2.4. Õppekorralduses ja õppesisu valikul arvestatakse vanuselisi ja individuaalseid iseärasusi ja kooli materiaalseid võimalusi.
2.5. Õppetöö kavandamisel peetakse silmas iga õpilase võimekust ja vastavust klassi tasemele.
2.6. Tasemele mittevastavate õpilaste õpingute jätkamise võimaluste üle otsustab õppenõukogu.
2.7. Õppekava suurem eesmärk on kujundada õpilase isikupära ja suunata õpilast oma tegevust jälgima ning õppimist kavandama ja analüüsima vastavast erialast lähtudes.

3. ÕPPEPROTSESS

3.1. Õppimise käigus saab õpilane oskuse õpitavat analüüsida ja hinnata ning õpilase õppeedukus sõltub tema pühendumusest õppetöösse. Õpetaja on õpitegevuste kavandaja, looja ning õpilase juhendaja ning innustaja.

3.2. Õppeprotsess pakub oma struktuuriga esinemiste, arvestuste ja eksamitega õpilasele eduelamuse ning ka oma vigadest õppimise võimalusi.

3.3. Hindamine on osa kooli õppeprotsessist. Õpilasele tuleb selgitada, mida hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

3.4. Hindamise põhieesmärgid on:

3.4.1. motiveerida õpilast sihikindlamalt õppima;

3.4.2. anda teavet õppimise käigust õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanematele;

3.4.3. näidata õpilaste individuaalsete õpitulemuste vastavust õppekavas määratud tasemele.

3.5. Hindamine on reglementeeritud dokumendiga “Kiili Kunstide Kooli õpilaste hindamise kord”.

4. KOOLIASTMETE ÕPPEKORRALDUS

4.1. Õppetöö Kiili Kunstide Kooli muusikaosakonna põhiõppes on jagatud järgmistesse arenguastmetesse:

4.1.1. noorem aste

4.1.1.1. eelklass (eelkõige õpilastele, kes õpivad üldhariduskooli I klassis);

4.1.1.2. 1.-4. õppeaasta (eelkõige õpilastele alates üldhariduskooli II klassist).

4.1.2. vanem aste – 5.-7. õppeaasta (õpilastele, kes on noorema astme edukalt lõpetanud ja saanud õppenõukogu suunamise vanemasse astmesse);

4.1.3. lisa-aasta(d) – ainult õppenõukogu otsusel ja kooli võimalusel õpilastele, kes on lõpetanud vanema astme heade tulemustega.

4.2. Õppetunni kestus on 45 minutit.

4.3. Õppeaasta algab 1. septembril ja lõppeb 31. augustil.

4.4. Koolivaheajad on ühitatud Kiili Gümnaasiumi koolivaheaegadega.

4.5. Õppetöö jaguneb poolaastateks.

4.6. Õpilane on seotud õppetööga vastavalt õppeaasta pikkusele.

4.7. Õpilaste üleminek ühest klassist teise toimub õppetulemuste, hindeliste esinemiste ja arvestuste alusel õppenõukogu otsusega.

4.8. Noorema astme lõpetamisel toimub erialas ja solfedžos üleminekueksam.

4.9. Vanema astme lõpetamisel toimub erialas ja solfedžos lõpueksam.

4.10. Vanema astme lõpetamisel saab õpilane kooli lõpudiplomi. Diplomi saab ainult kõikides õppeprogrammis olevates õppeainetes eksami (arvestuse) sooritanu.

4.11. Muusika põhiosakonda võetakse õpilased vastu konkursi alusel. Konkursi korraldamiseks moodustatakse koolis vastuvõtukomisjon. Vastuvõtutingimused ja kord kehtestatakse Kiili Kunstide Kooli õpilaste vastuvõtmise ja lahkumise korraga.

5. ÕPPEAINETE LOETELU

5.1. Ained ja nädalatundide arv:

	põhiõpe								lisa-aastad	
	noorem aste					vanem aste				
	eelklass	I klass	II klass	III klass	IV klass	V klass	VI klass	VII klass	VIII klass	IX klass
Eriala	1,5	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1,5	2	2	2	2	2	2	2	2*	2*
Muusikalugu						1	1	1		
Üldklaver				0,5*	0,5*	0,5*	0,5*	0,5*		
Koosmäng		1*	1*	1	1	1	1	1	1*	1*
Lisaeriala					1*	1*	1*	1*		

Selgitus:

- Tärniga märgitud osa ainete loetelust antakse õpilase soovi ja kooli võimaluste korral.
- Lisaeriala valimine eeldab õppetööga väga hästi toimetulekut.
- Eelklassi võetakse õpilased, kes astuvad samal õppeaastal üldhariduskooli esimesse klassi. Vanemad õpilased alustavad õpinguid I klassis.

II AINEKAVAD

1. KLARNETI AINEKAVA

Klarnetimängu õppimist soovitatakse alustada 9-10 a. vanuselt. Kõik sõltub siiski lapse füüsilistest eeldustest. Kui laps on väikest kasvu või nõrgema kehaehitusega, võib alustada klarnetiga in C, mille sõrmede vahe on tunduvalt kitsam ja sobib paremini pisemale käele. Alguses on soovitatav pilli otsa millegagi toetada või kasutada kaelarihma, et kogu pilli raskus ei lasuks parema käe pöidlal.

Hindelised esinemised:
Hindelised esinemised toimuvad kord poolaastas. Sügisel võivad hindelised esinemised toimuda alates novembri keskpaigast ja kevadel alates aprilli lõpust. IV ja VII klassis on kevadise hindelise esinemise asemel eksam. VII klassis on sügisene hindeline esinemine vabatahtlik ning seal on lubatud esitada juba ka kevadise eksami kavasse kuuluvaid teoseid. Hindelise esinemise kava esitatakse peast. Hindelist esinemist hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Hindelise esinemise kava peab vastama käesolevas õppekavas toodud nõuetele. Esimest aastat õppivad õpilased ei pea esinema I poolaastal. Samal poolaastal vähemalt regionaalse ulatusega konkursil osalenud õpilane ei pea hindelisel esinemisel osalema ja tema hindeks loetakse 5 (väga hea).
Õpetajal on lubatud ametliku hindelise esinemise kõrval hinnata numbriliselt ka muid antud poolaastal tehtud etteasteid, kuid ainult tunnihindega.

Tehnilised arvestused:
II-VI klassini toimub tehniline arvestus kord poolaastas. VII klassis toimub tehniline arvestus vaid I poolaastal. Arvestust hindab hindamiskomisjon vastavalt kehtivale hindamiskorrale. Arvestusel tuleb esitada peast üks heliredel koos selle juurde kuuluvate lisadega. Heliredeli nõuded on kirjeldatud vastava klassi tehniliste nõuete juures. Lisaks heliredelile tuleb arvestusel mängida üks etüüd. Etüüd tuleb esitada peast. Etüüdi esitamine noodist on lubatud vaid siis, kui õpilane on ette valmistanud vähemalt kolm erinevat etüüdi, millest esitamisele tuleva valib välja üks arvestuse komisjoni liikmetest, kes ei ole õpilase erialaõpetaja.

Eksamid:
Noorema astme üleminekueksam (IV õppeaasta kevadel).
Lõpueksam toimub vanema astme lõpus (VII õppeaasta kevadel).
Mõlemal eksamil esitatakse ettenähtud kava korraga täies ulatuses ja peast (välja arvatud võimalik ansamblinumber).

Kontsertmeistri kasutamine:
Klarneti eriala õpilasele on ette nähtud võimalus mängida kokku kontsertmeistriga. Kontsertmeister külastab regulaarselt erialatunde. Ette on nähtud:

eelklassis – 5 minutit nädalas
I klassis – 15 minutit nädalas
II-VI klassis – 20 minutit nädalas
VII klassis – 45 minutit nädalas
Lisa-aastatel – 20 minutit nädalas

Kodune töö:
Tunnis toimub uue materjali omandamine, uute mänguvõtete ja harjutamismetoodika õppimine. Eeldatakse, et õpetaja juhistest lähtuvalt jätkab õpilane igapäevaselt tööd ka kodus, et tunnis läbitud teemad ja probleemide lahenused muutuksid omaseks. Järgmisel tunnil korratakse vajadusel eelmise tunni olulised teemad üle ning antakse järgmised ülesanded, mis kodus harjutamist nõuavad.

1.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

Eelklass

Hindeline esinemine:
II poolaastal 2 vabalt valitud pala.

I klass

Esmatähelepanu tuleks pöörata kohe sellele, et õpilane saaks alustada õppimist korralikul pillil, korraliku huuliku ja kvaliteetse keelega. Õpilasl peab algusest peale tekkima vaba ja kõlav toon, hiljem seda enam ei saavuta.
Kohe tuleb ka näidata õpilasele pilli kokkupaneku õigeid võtteid ja hoolitsemist oma instrumendi eest. Näidata keele ettevalmistamist ja selle täpset asetamist huulikule. Vastasel juhul ei teki õiget tooni. Instrumendi korrashoid ja keele lihvimine olgu õpetaja töö.
Kohe esimesest tunnist alates tuleb pöörata erilist tähelepanu huuliku õigele kaugusele üle hammaste, huulte hoiule, õigele sissehingamisele ja väljahingamisele.
Õpetajal tuleb seda pidevalt ette näidata ja selle täitmist nõuda. Veel tuleb tähelepanu pöörata käte asetusele, sõrmede tööle ja keele õigele liikumisele, igapäevasele pikkade nootide puhumisele (5-10 min.) õigele sissehingamisele ja väljapuhumisele.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost (esinevad vaid eelnevalt eelklassis õppinud õpilased)
II poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost

Nõuded repertuaarile:
Aasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, 8-10 etüüdi.

Nõuded tehnikale:
I poolaastal G ja F-duur ühe oktavi ulatuses. II poolaastal G-duur ja e-moll (kahe oktavi ulatuses); F-duur ja d-moll (kahe oktavi ulatuses); C-duur ja a-moll (kahe oktavi ulatuses).

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa kuni G^2.

II klass
Pidev tähelepanu pilli õigele hoiule. Hingamine toimugu juba muusikaliste fraaside järgi, et keele liikumine oleks vaba ja minimaalne. (Mitte kurgust kaasa liikudes.) Tihti selgitada õpilasele, et kurk peab olema pingevaba.

Tehnilised arvestused:
I poolaastal – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.
II poolaasta – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.
II poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.

Nõuded repertuaarile:
Õppeaasta jooksul õppida: 8-10 erinevat pala, 8-10 etüüdi.

Nõuded tehnikale:
C-duur ja a-moll, F-duur ja d-moll, B-duur ja g-moll, G-duur ja e-moll.

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2.oktavi ulatuses. Õppida *staccato* mänguvõtet.

III klass
Jälgida, et õpilane mängiks pingevabalt ja et silmade vaade ei oleks suunatud maha sõrmedele, vaid näo kõrgusele seinale, muidu muutub kohe huuliku asetus ebasobivaks. Sisse viia punkteeritud rütm ja kuueteistkümnendikud. Noodilugemiseks kasutada lihtsamaid palasid II kl. repertuaarist. *Staccato*.

Tehnilised arvestused:
I poolaastal – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.
II poolaasta – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.
II poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.

Nõuded repertuaarile:
Õppeaasta jooksul õppida 8-10 erinevat pala; 8-10 etüüdi.

Nõuded tehnikale:
Eelmise aasta heliredelitele juurde õppida: E-duur ja c-moll

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2 oktavi ulatuses.
- D_7 ja pöörded 4 noodi kaupa; staccato.

IV klass
Pidev õpilase õige pihahoiu ja tooni jälgimine. Erinevate strihhide kasutamine: *detaché*, *legato*, *staccato*, *tenuto*. Trioolide, sünkoopide jne .tutvustamine. Harjutused 6/8; 9/8 ja 12/8 taktimõõdus. Melismide tutvustamine. Orkestripartiide harjutamine. Lehest lugemiseks kasutada II kl. repertuaari.

Tehnilised arvestused:
I poolaastal – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.
II poolaasta – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.

IV klassi lõpus tuleb erialas sooritada noorema astme üleminekueksam:
Eksamil tuleb esitada vähemalt kolm teost: suurvorm ja kaks erineva iseloomuga pala. Terve kava tuleb esitada peast.

Nõuded repertuaarile:
Õppeaasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, 8-10 etüüdi.

Nõuded tehnikale:
Eelmise aasta heliredelitele juurde õppida: A-duur ja f-moll

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2 oktavi ulatuses;
- D_7 ja $>VII_7$ ja pöörded 4 noodi kaupa;
- *staccato* ja kromaatiline heliredel.

IV klassi üleminekueksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis. Üleminekueksami nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle vabaõppe 5. õppeaastale.

V klass
Õpilase pidev jälgimine tunnis, et säiliks vaba ja kõlav toon ning pingevaba mäng. Et palade esitamine oleks vaba, väljendusrikas, intonatsioon puhas ja mäng tehniliselt korrektne. Melismide mängimine ja suurvormide tutvustamine. Orkestripartiide harjutamine. Lehest lugemiseks kasutada IV klassi repertuaari.

Tehnilised arvestused:
I poolaastal – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.
II poolaasta – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.
II poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.

Nõuded repertuaarile:
Aasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, 8-10 etüüdi.

Nõuded tehnikale:
Eelmise aasta heliredelite kordamine. Juurde tuleks õppida: E-duur ja c-moll

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2 oktavi ulatuses;
- D_7 ja $>VII_7$ ja pöörded 4 noodi kaupa;
- *staccato* ja kromaatiline heliredel.

VI klass
Pidev töö igapäevaste harjutustega mängutehnika arendamiseks ja tooni kujundamiseks. Tutvustada ka džässmuusika rütme. Orkestripartiide harjutamine. Ansamblimäng.

Tehnilised arvestused:
I poolaastal – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.
II poolaasta – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.
II poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.

Nõuded repertuaarile:
Aasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, ka suurvormi osi; 8-10 etüüdi. Lehest lugemiseks kasutada V klassi repertuaari.

Nõuded tehnikale:
Eelmise aasta heliredelite kordamine. Juurde tuleks õppida: A-duur ja f-moll.

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2 oktavi ulatuses;
- D_7 ja $>VII_7$ ja pöörded 4 noodi kaupa;
- *staccato* ja kromaatiline heliredel.

VII klass
Eesmärgiks on kogu repertuaari tehniliselt vaba ja ilmekas mängimine. Lõpueksami kava õppimine. Orkestripartiide harjutamine. Ansamblimäng.

Tehnilised arvestused:
I poolaastal – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – esinemine vabatahtlik. Võib mängida osa eksamikavast.

VII klassi lõpus tuleb erialas sooritada vanema astme lõpueksam:
Eksamil tuleb esitada vähemalt kolm teost: suurvorm ja kaks pala. Teosed peaksid olema erineva iseloomuga. Terve kava tuleb esitada peast.

Nõuded repertuaarile:
Aasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, sealhulgas suurvorme või nende osi, 8-10 etüüdi.

Näited:

Nõuded tehnikale:
Eelmise aasta heliredelite kordamine. Juurde tuleks õppida: D-duur ja h-moll ning c-moll.

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2 oktavi ulatuses;
- D_7 ja $>VII_7$ ja pöörded 4 noodi kaupa;
- *staccato* ja kromaatiline heliredel.

VII klass lõppeb kooli lõputunnistuse saamisega.

Lisa-aastad
Jätkub seniõpitu viimistlemine ja süvendamine. Eesmärgiks on kogu repertuaari tehniliselt vaba ja ilmekas mängimine. Valmistumine erialalist kutse või keskharidust pakkuva kooli sisseastumiskatseteks.

Tehnilised arvestused:
I poolaastal – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.
II poolaasta – üks heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:
I poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.
II poolaastal – kaks erineva iseloomuga teost.

Nõuded repertuaarile:
Aasta jooksul õppida: 8-10 eriilmelist pala, ka suurvormi osi; 8-10 etüüdi. Lehest lugemiseks kasutada V klassi repertuaari.

Nõuded tehnikale:
Eelmise aasta heliredelite kordamine. Juurde tuleks õppida: A-duur ja f-moll.

- kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa 2 oktavi ulatuses;
- D_7 ja $>VII_7$ ja pöörded 4 noodi kaupa;
- *staccato* ja kromaatiline heliredel.

2. KOOSMÄNGU AINEKAVA

Koosmäng on võimalus elavaks musitseerimiseks koos teiste õpilaste või õpetajaga juba algõpetuse esimestest tundidest alates. Koosmängu tunnid toimuvad alates 3. klassist. Koosmäng võib toimuda ansamblis samade või teiste instrumentidega. Koosmäng võib aset leida ka orkestris.

Põhieesmärgid:

anda võimalus koosmusitseerimiseks;
õpetada teineteist kuulama ja teisi arvestama;
õpetada ühtset koosmängutunnetust otsima;
õpetada kaaslastega häälestuma;
arendada meeskonnatöö oskust.

Eriti soovitav on teha koostööd ka teiste erialade õpilastega, et osata ansamblis kuulata erinevate pillide kooslusest tulenevaid nüansse.

Koosmäng parandab ja arendab õpilaste muusikalisi võimeid. Aines võivad osaleda kõik õpilased sõltumata õppeaastast, kuid vaja on siiski erialaõpetaja nõusolekut. Erinevas vanuses ja erinevate oskustega õpilaste osalemine on võimalik, kuna iga õpilane saab partii vastavalt oma mänguoskusele. Noorematele õpilastele on ettenähtud lihtsustatud partiid.

Koosmäng jätkub kogu õpiaja vältel ja võimaluste piirides tuleb alates kolmandast klassist eelistada õpilaste omavahelist mängu.

Esinemine kaks korda õppeaastas ühe vabalt valitud looga.

3. SOLFEDŽO AINEKAVA

Solfedžo eesmärgiks on muusikalise kuulmise ja noodistlaulmise(mängimise) oskuse ja interpreteerimisaluste väljaarendamine. Solfedžotunnis arendatakse sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Tegeletakse järgmiste oskuste arendamisega:

- *Hääl ja lauluoskus* – hingamine, fraseerimine, intonatsioon, väljenduslikkus.
- *Astmetaju* – astmete tabamine tabelil ja noodi järgi. Heliredelite laulmine, harmooniline kuulmine.
- *Solfedžeerimine* – noodinimedega või sõnadega, transponeerimine, peastlaulmine, tundmatu
  harjutuse laulmine.
- *Mitmehäälsus* – heliredelid intervallides, intervallide, akordide, järgnevuste
  laulmine, mitmehäälsed harjutused, saatega laul.
- *Rütm* – rütmis liikumine, rütmisilpide omandamine, rütmiharjutused ühele ja kahele käele,
  rütmi koputamine koos pulsilöökidega(taktiviipamisega), ostinato, saaterütm, rütmikaanon.
- *Muusikateooria* – noodikirja õppimine, taktimõõdud, helistike tundmine, kvindiring,
- *Suuline analüüs* – rütmianalüüs, meloodiaanalüüs, vormianalüüs, laadi ja helistiku analüüs,
  intervallide, akordide, dünaamika analüüs.
- *Diktaat* – meloodiline ja rütmidikataat, lünkdiktaat, mäludiktaat, kiirusdiktaat astmete tabamiseks.
- *Improvisatsioon* – meloodia improviseerimine antud tekstile, läbivõetud teemale, antud
  rütmile Rütmi improvisatsioon õpitud taktimõõtudes, õpitud meloodia saateks,lihtsamad
  rütmipartituurid.
- *Itaaliakeelsed oskussõnad* – tempode nimetused, tempomuutused, dünaamika, iseloomu
  väljendavad sõnad.

Ainekava on jaotatud kaheks astmeks.

- **Noorem aste (eelklass-IV klass):** õpingud toimuvad kõikidele õpilastele samal raskusastmel. Eksami järel jaotuvad õpilased eksamitulemuste alusel õppenõukogu otsusega A-raskusastmele (keerulisem) ja B-raskustasemele (lihtsam).
- **Vanem aste (V-VII klass):** õpingud jätkuvad A- ja B-raskusastmel vastavalt IV klassi lõpus toimunud õppenõukogu otsusele.

Ainekava koostamisel on lähtutud kahest põhimõttest:

- ainekava A-raskusastme edukalt läbinud õpilane saab jätkata õpinguid järgmisel haridustasemel keskastme koolides. B-raskusastme edukalt läbinud õpilased vajavad õpingute jätkamise korral tasandusõpet järgmisel haridusastmel;
- ainekavas kirjeldatud teadmised ja oskused sobivad ettevalmistuseks nii klassika- kui rütmimuusika suunal jätkajatele. Ainekava sisaldab omandatavate teadmiste ja oskuste kirjeldust ning noorema ja vanema astme eksami nõudeid.

Kodune töö:
Tunnis toimub uue materjali õppimine. Õpetaja võib vajadusel anda ka koduseid ülesandeid, mis toetavad läbitud teema paremat omandamist.

Kontrolltööd ja testid:
Kontrolltöid ja teste korraldatakse tunnis vastavalt vajadusele, et kontrollida õpilaste teadmisi ja oskusi läbitud teema ulatuses ning valmistuda eksamiteks.

Eksamid:
Eksamipiletite koostamisel on aluseks Eesti Muusikakoolide Liidu poolt liikmetele saadetavad eksamipiletid.
Noorema astme üleminekueksam toimub noorema astme lõpus (IV õppeaasta kevadel).
Lõpueksam toimub vanema astme lõpus (VII õppeaasta kevadel) A-raskusaste (keerulisem) või B-raskusaste (lihtsam).

3.1. NÕUDED KLASSIDE KAUPA:

eelklass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda C ja G duuri ning a ja e molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära järgnevad rütmid:
- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, takt, taktijoon, lõpujoon, viiuli-ja bassivõti, nootide tähtnimed(silpnimed), diees, bemoll, T (t).

I klass

Põhieesmärgid:

Rütmiõpetus. Muusikataju arendamine. Duur ja moll.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D ja F duuri ning lahendada püsimatuid astmeid püsivatesse ja loomulikku a, e ja d molli;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-3 ja 4-osalise taktimõõdu ning järgnevad rütmid:
- saab aru järgnevatest mõistetest: noodijoonestik, taktimõõt (2/4, 3/4, 4/4=C), takt, taktijoon, eeltakt, lõpujoon, rõhulised ja rõhutud taktiosad, kordusmärk, abijoon, viiuli-ja bassivõti, dünaamika, nootide tähtnimed (silpnimed), diees, bemoll, juhtheli, paralleelsed helistikud, kordus, püsiv ja püsimatu aste;
- oskab noodistada lihtsaid 2-4-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

II klass

Põhieesmärgid:

Molli kolm kuju. Tutvumine intervallidega.

Nõuded õpilasele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, F ja B duuri ja põhikolmkõlasid;
- oskab laulda ja kirjutada loomulikku a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid;
- oskab laulda kaanoneid;
- oskab laulda noodist (sh lastelaule)
- oskab kirjutada 2 kuju (loomulik, harmooniline) a, e, d, h ja g molli ning põhikolmkõlasid. Duur- ja mollkolmkõla (mažoor- ja minoorkolmkõla), kolmkõlade tähistused väljaspool helistikku: „M“ - duurkolmkõla ja “m“ - mollkolmkõla;
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ära molli 3 kuju;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära 2-, 3- ja 4-osalises taktimõõdus järgnevad rütmid:

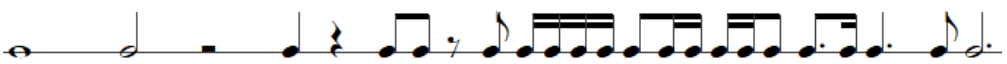

- saab aru mõistetest: terve- ja pooltoon, bekaar, fermaat, sekvents, varieerimine, molli kolm kuju, intervallid (p.1; p.8; p.4; p.5; s.3; v.3; s.2 v.2), paralleelsed helistikud;
- tunneb tempotähiseid: *adagio, largo, andante, moderato, allegro, presto;*
- tunneb dünaamikatähiseid: *p, mp, mf, f, crescendo, diminuendo*;
- oskab noodistada 2-4 taktilisi rütmi-ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

III klass

Põhieesmärgid:

Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada C, G, D, A, F, B ja Es duuri, a, e, h, fis, d, g ja c molli (loomulik ja harmooniline), põhikolmkõlasid (astmetähistusega I, IV, V) (tutvustavalt ka funktsioonide nimed), I kolmkõla pöörded (tähistusega I_6 ja I_{64});
- tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ning kirjutab ja laulab kõiki õpitud lihtintervalle ning teab nende suurust toonides;
- oskab intervalle helistikes määrata;
- saab aru mõistetest põhikuju ja pööre,3/8 taktimõõt, dominantseptakord, kolmkõla helide nimetused (priim, terts, kvint), transponeerimine;
- oskab noodistada 6-8 taktilisi rütmi-ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klass

Põhieesmärgid:

Eelmistel õppeaastatel õpitu kinnistamine, lahendusega intervallid, valmistumine üleminekueksamiks.

Nõuded õpilastele:

- oskab laulda ja kirjutada kuni nelja võtmemärgiga helistikke, õpitud intervalle ja akorde nii helistikus kui antud noodist;
- oskab koputada nii ühe kui kahe partiiga rütmiharjutusi;
- tunneb kuulmise ja noodipildi järgi ära õpitud helilaadid, intervallid, akordid ja rütmid;
- teab intervallide suurust toonides ja oskab neid ehitada antud noodist üles ja alla;
- tunneb tähtharmooniat õpitud akordide ja helistike piires;
- oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi ära triooli ja sünkoobi;
- tunneb dominantseptakordi (V7) koos lahendusega nii duuris kui harmoonilises mollis;
- saab aru mõistest samanimelised helistikud;
- on tuttav tähtharmoonia akordimärkidega õpitud akordide ja helistike piires (duur- ja mollkõlmkõla, V7);
- on tuttav kõrvalastmete kolmkõladega;
- oskab noodistada 6-8-taktilisi rütmi-ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning meetrumivabad astmediktaadid ja diktaadid astmenumbritega).

IV klassi lõpus tuleb solfedžos sooritada noorema astme üleminekueksam.

Eksamil kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (va rütmiharjutuse koputamisel, kus võib esineda ka 3/8). Eksam koosneb kahest osast – kirjalikust ja suulisest. Eksam sooritatakse varasemate õpitulemuste põhjal kas A-raskusastmel (keerulisem) või B-raskusastmel (lihtsam)

Kirjalik:

- *diktaat* – 4-8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus. Mängitakse kokku 7 korda;
- *rütmidiktaat* – 4 takti 2/4, 3/4 või 3/8 taktimõõdus, mängitakse ette 6 korda;
- *intervallide ja akordide kuulamine – (priimist oktavini)* – mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (üks kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord. Lisaks kõik lihtintervallid priimist oktavini.
- *teooria* – akordide ehitamine ja/või määramine, helistike ning võtmemärkide kirjutamine ja/või määramine.

Suuline:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus.

- *heliredeli laulmine;*
- *samas helistikus põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega;*
- *harjutuse laulmine noodist;*
- *rütmiharjutuse koputamine* – 4 takti, fikseeritud löökpilli partiina, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8.

IV klassi üleminekueksamid heade tulemustega sooritanud õpilane jätkab õpinguid õppenõukogu otsusega V klassis (vastavalt siis A- või B-raskusastmel). Üleminekueksami nõrkade tulemustega sooritanud õpilane viiakse õppenõukogu otsusega üle kas B-raskusastmele või vabaõppe 5. õppeaastale.

V klass

Põhieesmärgid:

Põhikolmkõlade pöörded. Nooremas astmes õpitu kinnistamine.

Nõuded õpilasele A-raskusastmel:

- oskab laulda ja kirjutada ning tunda kuulmise ja noodipildi järgi kuni 5 võtmemärgiga helistikke ja põhikolmkõlasid pööretega (loomulik duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll) V_7 lahendusega, samuti eelnevalt õpitud intervalle nii helistikes kui antud nootidest, liht- ja liitkadentse, kusjuures akordide tähistused on rooma numbrite kui tähtharmoonia akordimärkidega; põhikolmkõlade ja nende pöörete ning kõrvalastmete kolmkõlade ja diatooniliste septakordide tähistamine tähtharmoonia akordimärkidega;
- tunneb ja oskab kasutada 6/8 taktimõõtu ja grupeerimist;
- oskab laulda harjutusi ja kaanoneid noodist (ka mitmehäälsus);
- oskab noodistada 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning saatega meloodia üleskirjutamine).

Nõuded õpilasele B-raskusastmel:

- oskab laulda ja kirjutada ning tunda kuulmise ja noodipildi järgi kuni 4 võtmemärgiga helistikke ja põhikolmkõlasid pööretega (loomulik duur ning loomulik ja harmooniline moll) V_7 lahendusega, samuti eelnevalt õpitud intervalle nii helistikes kui antud nootidest;
- oskab laulda harjutusi noodist (ühehäälselt);
- oskab noodistada 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel.

VI klass

Põhieesmärgid:

Eelnevalt õpitu kinnistamine.

A-raskusastmel lisaks dominantseptakordi pöörded lahendusega. Kaldumine ja modulatsioon. Harmooniline duur.

Nõuded õpilasele A-raskusastmel:

- oskab laulda ja kirjutada kuni kuue võtmemärgiga helistikes (loomulik ja harmooniline duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll) õpitud akorde ja intervalle, harjutusi ja noodistada diktaate;
- V_7 koos pöörete ja lahendustega;
- Tähtharmoonia 7, m7, Maj7 koos kuulamisega;
- oskab kasutada pidekaarega rütme ja punkteerida 6/8 taktimõõdus;
- tunneb taktimõõte 2/2, 3/2 ja 6/4.
- oskab noodistada 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning saatega meloodia üleskirjutamine).

Nõuded õpilasele B-raskusastmel:

- oskab laulda ja kirjutada kuni viie võtmemärgiga helistikes (loomulik duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll) õpitud akorde ja intervalle, harjutusi ja noodistada diktaate;
- oskab kuulmise järgi kirjutada rooma numbritega harmoonilisi järgnevusi (4-8 takti) ja neid laulda. Soovitavalt võib kasutada tuntud muusikateoseid;
- tunneb ja oskab kasutada 6/8 taktimõõtu punkteerimata rütmidega.
- oskab noodistada 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel.

VII klass

Põhieesmärgid:

Eelnenud aastatel õpitu süvendamine, kinnistamine. Intervallide ja akordide ehitamine, kuulamine, laulmine. A-raskusastmel ka vähendatud ja väike juhtseptakord.

Nõuded õpilasele A-raskusastmel:

- on tuttav 7 võtmemärgiga duuride ja mollidega (loomulik duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll) ning on tutvunud võimalusel ka diatooniliste laadide, pentatoonika ja kromaatilise duuriga;
- tunneb diatoonilisi septakorde ja pool- ja täisvähendatud tähtharmoonia akorde ning oskab neid tähtharmoonia akordimärkidega tähistada;
- tunneb väikest ja vähendatud juhtseptakordi;
- saab aru ja oskab kasutada keerukamaid sünkoope ja pidesid;
- on tuttav diatooniliste ja kromaatiliste läbiminevate helide ja abihelidega;
- oskab noodistada 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel (ka lünk- ja mäludiktaadid ning saatega meloodia üleskirjutamine).

Nõuded õpilasele B-raskusastmel:

- on tuttav 6 võtmemärgiga duuride ja mollidega (loomulik duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll).
- V_7 koos pöörete ja lahendustega;
- oskab kolmkõlasid tähtharmoonias tähistada;
- oskab noodistada 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate mängituna võimalusel eri pillidel.

VII klassi lõpus tuleb solfedžos sooritada vanema astme lõpueksam.

Eksamil on diktaadid ja suulised ülesanded kuni kuue märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni seitsme märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8. Eksam koosneb kahest osast – kirjalikust ja suulisest. Eksam sooritatakse eelnevalt õpingutel määratud raskusastmel: A-raskusastmel (keerulisem) või B-raskusastmel (lihtsam).

Kirjalik:

- *diktaat* – 4-6 takti 3/4, 4/4 või 6/8 taktimõõdus. Mängitakse kokku 7 korda;
- *intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine* – mängitakse harmooniliselt. Iga intervalli või akordi kaks korda;
- *akordide ja intervallide määramine ja ehitamine* – määrata ja/või ehitada kokku kuni 8 akordi või intervalli.

Suuline:

- *heliredeli laulmine* – loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll, lisaks valik akordidest: põhikolmkõlad pööretega ja V_7 pööretega antud helistikus;
- *ühehäälse rütmiharjutuse koputamine* – kuni 8 takti. Kasutatavad taktimõõdud 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.
- *harjutuse laulmine noodist.*

VII klass lõppeb kooli lõputunnistuse saamisega.

Lisa-aastad

Lisa-aastatel õppimise võimalust pakutakse vaid õpilase soovil ja kooli võimaluse olemasolul.

Põhieesmärgid:
Intervallide ja akordide ehitamine, kuulamine, laulmine. Vähendatud ja väike juhtseptakord. Eelnenud aastatel õpitu süvendamine, kinnistamine. Valmistumine erialalist kutse või keskharidust pakkuva kooli sisseastumiskatseteks.

4. MUUSIKALOO AINEKAVA

Muusikaloo ainetundides antakse ülevaade muusika arengust keskajast meie sajandini klassikalise muusika vallas, lühiülevaade antakse ka pärimusmuusika ja levimuusika ajaloost. Ainekava ülesehituse aluseks on üldise muusikaloo tutvustamine stiiliperioodide kaupa, millega kaasneks ajaloolise ja üldkultuurilise tagapõhja valgustamine ning muusika sidumine teiste kunstiliikidega. Kursuse eesmärk on äratada õpilases huvi akadeemilise muusika ja laiemalt kunsti vastu.
Liigituse aluseks on stiilid. Iga stiiliperioodi esindajateks on valitud heliloojad kes on enam mõjutanud muusika edaspidist arengut või kelle teosed on ajaproovile enim vastu pidanud. Et muusika kuulamiseks jääks rohkem aega, tuuakse heliloojate elulugudest välja vaid olulisim. Õppetöö on suunatud aktiivsele kaasamõtlemisele. Eesmärgiks on kasutada võimalikult palju lastele huvitavaid meediume (muusika kuulamine noodiga, videod, filmid, internet), et mahukas aineprogramm kergemini mõistetavaks teha. Suur tähelepanu on teadlikul muusika kuulamisel. Õppetöö käigus toimuvad (ühised) kontserdi-/ooperi-/balletikülastused.

Muusikaloo aine kestab 3 õppeaastat, üks tund nädalas. Seejuures igal poolaastal peavad õpilased kirjutama arvustuse külastatud kontserdi kohta (ei tohi ise esineda) ja kord poolaastas toimub kuulamistest (u 10 stiilipuhast teost).

V klass
(keskaeg, renessanss, barokk, Bach, Händel, klassitsism, Haydn, Mozart, Beethoven)

Keskaeg. Romaani ja gooti stiil. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett. Rüütlilaul.
Renessanss. Ajastu üldiseloomustus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: ballata, madrigal. Tantsusüit. Madalmaade koolkond (Dufay, Deprez, di Lasso). Tähtsamad esindajad. Renessansi ajastul kasutatud pillidest.
Barokk. Ajastu üldiseloomustus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloomustus, tähtsamad žanrid.
Johann Sebastian Bach. Brandenburgi kontserdid. Inventsioonid, prelüüdid ja fuugad (HTK). Oreliteosed.
Georg Friedrich Händel. Ooperid, oratooriumid, süidid.
Concerto grosso mõiste. Vokaalmuusika.
Klassitsism. Üldiseloomustus. Uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid.
Joseph Haydn. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Instrumentaalkontsert. Keelpillikvartett.
Wolfgang Amadeus Mozart. Sümfooniad. Ülevaade ooperiloomingust, instrumentaalkontserdid.
Ludwig van Beethoven. Helikeele erinevus võrrelduna Haydni ja Mozarti loominguga. Klaveriteosed, sümfooniad.

Õppeaasta lõpuks on õpilased saanud ülevaate õhtumaade muusika arengust keskajast kuni klassitsismini ja teada saanud tähtsamate nendel ajastutel esinenud žanride omadused ning eelpool toodud teosed.

Aine sooritamine toimub jooksvalt kontrolltööde hinnete alusel.

VI klass
(romantism, Schubert, Chopin, Schumann, rahvusromantism)

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstides.
Franz Schubert. Laululooming. Kammermuusika. Sümfooniad.
Fryderyk Chopin. Klaverimuusika: etüüdid, prelüüdid, masurkad, valsid.
Robert Schumann. Klaverimuusika.
Ferenc Liszt. Klaverilooming.
Pjotr Tšaikovski. Sümfooniad. Balletid.
Sergei Prokofjev. Balletid. Sümfooniad.

Rahvusromantism
Norra muusika. Edvard Grieg. Klaveripalad. Orkestrimuusika.
Soome muusika. Jean Sibelius. Sümfooniline muusika.
Vene muusika. Mihhail Glinka. Orkestrimuusika. Sergei Rahmaninov. Orkestrimuusika.
Vene muusikaelu 19. saj. II poolel. Võimas rühm (Borodin, Mussorgski, Cui, Balakirev, Rimski-Korsakov)
Hilisromantism. Gustav Mahler. Richard Strauss.
Impressionism. Claude Debussy. Maurice Ravel.
Neoklassitsism. Igor Stravinski. Artur Honegger. Carl Orff.
Ekspressionism. Uus Viini koolkond (Schönberg, Berg, Webern).
Stiilide paljusus. Minimalism. Steve Reich. Philip Glass. Avangardism. John Cage. Pierre Boulez. Karlheinz Stockhausen
Õppeaasta lõpuks on õpilased saanud ülevaate 20. sajandi uutest žanritest ja heliloojate panusest nende tekkimisel; oskavad vahet teha erinevate perioodide muusikal.

Aine sooritamine toimub jooksvalt kontrolltööde hinnete alusel.

VII klass
(lühiülevaade pärimusmuusika ja levimuusika tekkest, eesti muusika)

Eesti rahvusliku muusikakultuuri tekkimine 19. saj keskel. Laulu- ja mänguseltsid, nende osatähtsus koorilaulu arengus.
Esimesed üldlaulupeod. J. V. Jannsen.
Eesti rahvusliku heliloomingu teerajajad. A. Kunileid, A. Thomson, Fr. Saebelmann, K. A. Hermann.
Esimesed professionaalse haridusega heliloojad. J. Kappel, M. Härma, K. Türnpu.
A. Läte. Tema looming ja muusikaline tegevus sajandialguse Tartus. Esimese sümfooniaorkestri loomine 1900. a.
Esimesed kompositsioonialase eriharidusega heliloojad. R. Tobias ja A. Kapp. Eesti sümfoonilise muusika areng. Esimene eesti klaverikontsert. Esimesed oratooriumid.
Rahvusliku koorilaulu areng. M. Saar ja C. Kreek. Rahvaviiside arendusvõtted nende koorilauludes. Vaimulikud rahvaviisid C. Kreegi loomingus.
Põhjamaine helikeel. Heino Eller ja tema koolkond.
Eduard Tubin. Esimene eesti ballett.
Rahvamuusika kasutamine. V. Tormise muusikas. M. Härma, M. Saar ja C. Kreek.
Uute muusika väljendusvahendite areng Eestis 1960. aastate instrumentaalmuusikas. E. Tamberg, J. Rääts, A. Pärt, J. Koha.
Uued jooned XX saj. II poolel sündinud heliloojate loomingus. L. Sumera, E.-S. Tüür jt.

Ülevaade eesti ooperi arengust. E. Aav, E. Kapp, V. Kapp, G. Ernesaks, E. Tamberg, E.-S. Tüür, T. Kõrvits.
Eesti klassikaline muusika XXI sajandil.

Lühiülevaade pärimusmuusika arengust. Soome-ugri hõimurahvaste pärimusmuusika, teiste tuntumate kultuuripiirkondade rahvamuusika.

Lühiülevaade rütmimuusika arengust. Muusikatööstus (eesmärgid, suuremad firmad, enimmüüdud singlid), kaasaegse muusika algus (minstrelshow, Afroameerika muusika), Spirituaal, Blues, Country & Western, Rock'n'Roll, Jazz, 60'date muusika, Briti invasion.

Õppeaasta lõpuks on õpilased kursis eesti kunstmuusika arenemisega ärkamisajast tänapäevani ja oskavad seda võrrelda euroopa muusikaparemikuga. Samuti saavad õpilased lühiülevaate pärimusmuusika ja rütmimuusika arengust.

Aine sooritamine toimub jooksvalt kontrolltööde hinnete alusel.

5. ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldklaveri aine eesmärgiks arendada klaveri tundmist ja klaverimängu oskust õpilastes, kelle erialaks on mõni muu instrument peale klaveri. Klaver on solfedžo ja harmoonia õppimisel oluline toetav instrument ning klaverimäng arendab õpilastes polüfoonilist mõtlemist.
Üldklaveri tunnid algavad õpilase soovi ja kooli võimaluse korral kõige varem kolmandast klassist. Ainemaht on pool pedagoogilist tundi nädalas.
Üldklaveris toimub kord poolaastas hindeline arvestus, kus tuleb esitada peast 1-2 pala.

6. LISAERIALA AINEKAVA

Lisaeriala ainekava on identne valitud eriala vabaõppe ainekavaga.